

4.10.2016

TUOMIOISTUINVIRASTON KUSTANNUSVERTAILUJA VUODEN 2011 TASOLLA

Lakivaliokunta on valtion talousarvioesitykseen 2017 liittyen pyytänyt oikeusministeriöltä arviota tuomioistuinviraston perustamisen kustannuksista. Tuomioistuinviraston perustaminen ei vaikuta vuoden 2017 talousarvioon, koska viraston perustaminen toteutuisi aikaisintaan vuonna 2019. Viraston perustamista selvittää parhaillaan toimikunta. Ennen toimikunnan työn valmistumista erillistä tarkempaa selvitystä kustannuksista ei ole tarkoituksenmukaista tehdä. Tässä muistiossa selvitetään aiemmin kerättyjä pohjoismaisia vertailutietoja.

Tuomioistuinvirastosta aiheutuvia kustannuksia voi karkeasti arvioida Ruotsin ja Norjan tuomioistuinvirastojen kustannusten perusteella.

Ruotsin tuomioistuinlaitoksen menot ovat kokonaisuudessaan noin 6,5 miljardia kruunua (638 milj. euroa) ja tuomioistuinviraston osuus menoista on noin 150 000 000 kruunua (16 milj. euroa). Tuomioistuinten henkilöstömäärä on yhteensä 5 800 ja tuomioistuinviraston henkilöstömäärä noin 200.

Norjan tuomioistuinlaitoksen menot ovat yhteensä 2,5 miljardia kruunua (243 milj. euroa) ja tuomioistuinviraston osuus tästä on noin 70 000 000 kruunua (8,5 milj. euroa). Tuomioistuinten henkilöstömäärä on yhteensä 1 800 ja tuomioistuinviraston henkilöstömäärä 80 henkilöä.

Tuomioistuinviraston osuus tuomioistuinlaitoksen toimintamenoista on Ruotsissa 2,5 prosenttia ja Norjassa 3,5 prosenttia. Suomessa noin 250 milj. euron toimintamenoista 3 prosenttia tarkoittaisi 7,5 milj. euron toimintamenoja. On kuitenkin huomattava, että virastojen tehtävät eroavat toisistaan, joten arvio on vain suuntaa-antava. Suomessa ei ole päätöstä viraston perustamisesta eikä siitä, mitä tehtäviä mahdollisesti kuuluisi tuomioistuinvirastolle. Tehtävärajauksilla voi olla huomattava vaikutus toimintamenotarpeeseen, joten edellä esitettyyn prosenttilukuun perustuva arvio voi poiketa huomattavasti todellisesta.

Ruotsissa tuomioistuinviraston henkilöstömäärä on noin 3,5 prosenttia tuomioistuinten henkilöstömäärästä ja Norjassa 4,5 prosenttia. Mikäli Suomessa tuomioistuinviraston henkilöstömäärä olisi 4 prosenttia tuomioistuinten nykyisestä 3 100 henkilötyövuodesta, keskusvirastossa olisi 124 henkilötyövuotta. Tuomioistuinviraston resurssitarpeita arvioitaessa on otettava huomioon mahdollisuudet kohdentaa nykyisiä voimavaroja uudelleen. Kun tuomioistuinten hallintotehtäviä keskitettäisiin keskusvirastoon, tuomioistuinten hallintoon sitoutuvia resursseja voitaisiin siirtää tuomioistuinvirastoon. Jos jokaisessa tuomioistuimessa

resurssitarve vähenisi keskimäärin yhdellä henkilötyövuodella, saataisiin tuomioistuinvirastoon 43 henkilötyövuotta vastaavat toimintamenomäärärahat, eli noin 2,5 milj. euroa.

Ministeriössä tuomioistuinhallintoon sitoutuisi jatkossakin voimavaroja. Keskusviraston ohjaukseen ministeriössä tarvittaisiin voimavaroja, joten tuomioistuinyksikön (11 htv) resursseista ei juurikaan olisi mahdollista siirtää keskusvirastoon. Talous- ja henkilöstöhallintoyksikön (8 htv) resursseista vain osa kohdentuu tuomioistuimiin. Tuomioistuinten koulutukseen koulutusyksikössä kohdennettu vajaa neljä henkilötyövuotta olisi siirrettävissä täysimääräisesti keskusvirastoon. Tältä osin toimintamenomäärärahoja olisi siirrettävissä noin 0,2 milj. euroa.

Ruotsin ja Norjan järjestelmien kustannuksiin perustuva suomalaisen tuomioistuinviraston karkea kustannusarvio on noin 7,5 milj. euroa. Jos määrärahatarpeesta olisi tuomioistuimista siirrettävissä 2,5 milj. euroa ja oikeusministeriöstä 0,2 milj. euroa, lisärahoitustarve olisi 4,8 milj. euroa.

Kuten aiemmin on todettu, tuomioistuinviraston viraston perustamisesta ei ole päätöstä. Tuomioistuinviraston perustamista selvittää myös kustannusten osalta oikeusministeriön asettama toimikunta, jonka määräaika päättyy helmikuun lopussa 2017.